

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

64. (68.) ÉVFOLYAM

1998. ÁPRILIS

No.2 (309), Vol. 64, April 1998, USPS 178-560

2. SZÁM

Húsvéti ének

Ó, feltámadt győző vitéz!
Jézus, világ élete!
Holtod békességet szerez,
Ez igéd ígéretre;
Mert vétünkért
Ontottál vért,
És minthogy föltámadtál,
Tudjuk, hogy megváltottál.

Bűnünk terhes adóssága
Téged fogságba ejtett,
Sőt értünk magad jósága
Keresztfára feszített;
Azért immár
Szabadon jár,
Ki előbb volt kötözve,
S a halál meg van győzve.

Most ismét vigan ránk virradt
A kegyelemnek napja,
Ki keresztfán vérzett s izzadt,
Győzedelmét mutatja!
Így bús hívek,
Sebes szívek,
Örömmel megkenettek,
És boldogokká lettek.

Nagy hatalma Fölségednek
Kökoporsón által hat,
Isteni tehetségednek
Immár semmi sem árthat;
Halál mérgét,
Pokol fergét
Erőd im elvesztette,
S éltünket megszerzette. [...]

Ha vétkeinkért bánkódunk,
Te szent segedelmeddel,
S bűn sírjából föltámadunk,
Jelenj meg kegyelmeddel,
Ó, bajvívó!
Mi is így jó
Húsvétot szentelhetünk,
S Veled örvendezhetünk.

-Keresztyén Énekeskönyv, 1904

A feltámadás nem új kezdet, hanem folytatás!

Sokféle halál van, sokféle sír, sokféle temetés. De a sokféleség mögött minden esetben ugyanaz az azonosság rejtőzik: visszavonhatatlanul vége mindannak, ami egyszer örömet és bánatot, reménységet és kétségbeesést, egyetlen szóval: életet jelentett. Ez a vég olyan elretentő, hideg, s idegen az átlag ember számára, hogy még beszélni sem szeret róla sajátmagával vagy szeretteivel kapcsolatban. Nem csoda, hiszen a tátongó sír hangosabban beszél, mint az emberiség minden reménysége. És a hant alatt új, ismeretlen és idegen világ kezdődik, amiről tapasztalati úton csak azt tudjuk, hogy minden számára, ami testi, ott feloslás, mulandóság, és befejezés vár.

De amilyen reménytelennek látszik ez a vég azok részére, aki a halálnak csak a testi oldalát szemlélik, olyan alaptalannak látszó s mégis szilárd reménységgel néznek reá azok, akik nem hisznek abban, hogy világunk csak fizikai világ, s az ember csupán része annak. Nem földrajzi mennyország-keresés ez a megsemmisülés poklának a dermesztő valóságával ellentétben. Nem is filozófiai okoskodás, amelyik bizonyítani igyekszik, hogy még észszerűen sem lehet elfogadni a szellemileg oly magasan álló emberi lény teljes megsemmisülését. Nem is csupán az évenként megújuló természet példájának alkalmazása emberi létünkre. Sokkal több ennél.

A Biblia feltámadásnak nevezi ezt az ellenvéleményt. Nem tagadja, hogy van halál, sírgödör, temetés. De azt állítja, hogy ezek egyike sem az utolsó szó, amikor az emberről beszélünk. Nem tagadja meg, hogy a hant alatt elporlik minden, ami egykor érző szívet, segítő kezét, félelmetes harcost, vagy tudományok hőst jelentette a kortársak vagy a

jövő nemzedék számára. Ugyanakkor azonban azt állítja, hogy egyetlen emberi életnek sincs vége a halálban, nincsen olyan egyéniség, ami megsemmisült volna, illetve megsemmisülne, hanem az ember még a sírban is ember marad. Lehet, hogy az utókor nem fogja tudni megkülönböztetni Nagy Pál koponyáját Kis Péterétől; mégis Nagy Pál megmarad Nagy Pálnak és Kis Péter Kis Péternek: a feltámadás idejére. Emberek elfelejthetnek bennünket, jötteteinkkel vagy hibáinkkal egyetemben, de Isten nem felejt. Őelőtte, Őbenne megmaradunk annak, akik voltunk.

Megmaradunk annak, akik voltunk ... A világ megváltozhatik, városok, országok, világrészek új jelleget ölhetnek. Korszakok változhatnak egymást és a tudomány merészen áthághatja a természet törvényeit. Mindez azonban nem változtat az emberen — aki befejezte az életét a sírban —, sem pedig Istenen, Akinek törvénye “tegnap és ma és mindörökké ugyanaz”, mivel “Őbenne nincs változás, sem a változásnak árnyéka”. Ő, az örök Isten ígerte meg ezt a feltámadást, az egyéniségnek az elpusztíthatatlanságát, és azt, hogy az egyik, az emberi egyéniség, egykor le fog méretetni a másikon, az Isten örökkévaló törvényén.

Emberi, természeti, történelmi, földrajzi, vagy tudományos viszonylatban éppen ezért nincs feltámadás. Egyik elmúlt tavasz sem jön vissza újra. Egyik történelmi időszak váltja a másikat. Elpusztított városok sohasem épülnek fel ugyanolyannak, mint amilyenek voltak. Mesterségesen semmit sem lehet visszahívni és megismételni. Feltámadás csak isteni viszonylatban lehetséges, mert csak az Örökkévaló tarthatja meg (Folytatás a 2. oldalon)

■■■■■■ Egy testnek tagjai vagyunk ■■■■■■

Január második fele évek óta hagyományosan az ökumenikus imahét jegyében telik el számtalan helyen. A történelmi egyházak ottani vezetői és tagjai ilyenkor közösen imádkoznak az egységért, a különböző felekezetek közeledéséért, hogy egymást megtalálva, egy testnek tagjaiként, Isten gyermekei módjára testvéri szeretetben fogják meg egymás kezét. Erre az egyetértésre a hivek között nagy szükség van, mert így tudja elhinni a világ missziókat. Az egységért rendezett imahét hagyományos dátuma január 18–25. E dátumokat már 1908-ban ajánlotta Wattson Paul, hogy így kösse össze a Péter apostol (jan. 18) és Pál apostol (jan. 25) emlékülnepe közötti napokat. Az egyetemes imahét vezérfonalát több mint három évtizede a Keresztény Egység Titkársága (Vatikán) és az Egyházak Világtanácsának Hit és Egyházszerkezeti Bizottsága (Genf) állítja össze.

Mosonmagyaróváron is megtartják évek óta az ökumenikus imahét alkalmait. Az első években csak a református és evangélikus gyülekezetek tagjai imádkoztak esténként a

35 ÉVES JUBILEUM

Az Ausztriai Magyar Evangélikus Lelkigondozó Szolgálat első egyháztanácsának a hivatalbalépése és Szépfalusi István lelkész beiktatása 1962. június 17-én ünnepi Istenisztelet keretében ment végbe. A jubiláló lelkésznek és AMELESZ szervezetnek az évforduló alkalmából szolgálatuk eddigi eredményeikért — ugyan megkésve — melegen gratulálunk és jövőbeni munkájukhoz Isten gazdag áldását kívánjuk. me

A feltámadás...

(Folytatás az 1. oldalról)

azt, ami volt, olyannak, mint amilyen volt, nem azért, hogy megismételje, hanem hogy átlényegítse: Magához hasonlóvá tegye, "hogy ami romlandó, elnyelje azt az élet".

Ezért amikor húsvétot ünneplünk, arra a Krisztusra nézünk, Aki halandó emberi testet öltözött, meghalt, és eltemetett. Üres sírja mellett azonban nem időzünk. Ő azok elseje, akik feltámadtak, és akik nem változnak, hanem ugyanazok maradnak, csak most már halhatatlanul. Mert a feltámadás nem visszatérés, nem új kezdet, nem ismétlődés, hanem folytatás. Isten kegyelmének folytatása és kifogyhatatlansága a megváltott ember számára.

—†Kemény Péter. In: *Hüböl Élünk.*

közeledésért és egységért. Néhány éve azonban bekapcsolódott — mégpedig nyitott szívvel — a város két katolikus egyházközsége, a mosoni és a magyaróvári katolikus egyházközség is. Sőt a kör tovább bővült a városban működő piarista rend paptanárai-val.

Így volt ez idén is, amikor egy héten át estéről estére, templomról templomra vándorolva imádkoztak együtt katolikusok, evangélikusok, reformátusok. Az ökumenikus imahét minden alkalmán megteltek a templomok, ahol a város történelmi egyházak vezetői — "Gyengeségünkben segítségünkre siet a Lélek" összefoglaló bibliai idézet köré fűzve gondolataikat — prédikáltak a különböző felekezetek egymáshoz való közeledésének szükségességéről. Érdekes azonban tudni, hogy miként vélekednek az évenként megtartott közös alkalmak hasznáról maguk az egyes felekezethez tartozó hivek. Gondolkodásra készítő válaszokat hallhattunk.

Takács István, az evangélikus gyülekezet tagja: "Jó érzés látni azt a törekvést, hogy a korábban egymástól távol élő egyházak megpróbálják megtalálni azokat a közös pontokat, ami összeköti őket. Példaként állhat ez a törekvés az egyre inkább széthulló, atomizálódó társadalom előtt. Így kellene lebontani a társadalomban is az elválasztó falakat és összefogni egy boldogabb Magyarország megteremtéséért."

Matusz Péter festőművész, a piarista iskola tanára: "Amikor a médiában szembesülünk azzal, hogy a világban, például Északírországban a politika miként fordít bűnös módon egymással keresztény embereket, jó látni és résztvenni ebben a kezdeményezésben, aminek révén oldódik a bizalmatlanság és erősödik a bizalom. Én hiszek a közös imádság erejében."

Dr. Papp János, a református gyülekezet presbitere, országgyűlési képviselőjelölt: "Azt mondja a Biblia, hogy Krisztusban egy testnek tagjai vagyunk. Úgy várná el ezért Krisztus az Ő követőitől, hogy ne legyen szakadék közöttünk. Nem létezhet olyan, hogy bármelyik egyház kisajátítaná magának, hogy az az út jó, amelyen az jár. Ilyen alkalmakon tükröt is tudunk egymás elé tartani, hogy mielőtt észrevennénk a másik szemében a szálkát, kivehessük saját szemünk-ből a gerendát."

Cser János katolikus egyházközségi tag: "Kezdetől fogva résztvettem ezeken a közös alkalmakon s mindig örültem az együtt-imádkozás lehetőségének. Hiszem azt, hogy az a szeretettel teljes légkör, ami az ilyen alkalmakra jellemző, előbb vagy utóbb kisu-gárzik a templom falain kívülre, a világba is."

—Kiss Miklós, mosonmagyaróvári ev. lelkész

Utóirat

†D. Brachna Gábor tb. fősperesnek az előző számban közölt életrajzához adjuk hozzá Behr Steve lelkésznek a loraini (OH) *Our Savior* Ev. Gyülekezet nevében a családhoz küldött részvétnyilvánításának néhány részletet. A gyülekezet eredetileg magyar hivekből álló gyülekezetként 1939-ben létesült. A gyülekezetté való alakulást főként Brachna Gábor, akkor nyugatclevelandi lelkész szorgalmazta, s ő vezette le az alakuló közgyűlést. A gyülekezet lelkészei között volt Turcsányi Gyula és Belopotoczky (Bell) Lajos. Templomot is épített a gyülekezet. Még mindig van néhány magyarszármazású tagja a gyülekezetnek, de a lelkigondozás fókuszában a társadalmi változásokon átment környék újabb lakói állnak, élénk szociális programmal. Behr lelkész megjegyezte azt is, hogy fiatalabb korában egyházkerületi közgyűléseken a szünetekben szívesen ült a magyar lelkészek közé, mert "társalgásuk színesebb és érdekesebb" volt, mint más asztaltársaságoké. [Az egykor *Ministerium of Pittsburgh, Synod of Ohio, s Ohio Synod* néven ismert egyházkerületekhez — mindhárom Cleveland és környékét is felölelve — időnként egyszerre 6–7 magyar lelkész is tartozott. - Szerk.]

Lapunk ügyében

Kanadai Olvasókhöz!

Sajnáljuk nagyon, hogy a kanadai dollár és a US dollár viszonya erősen megromlott. Az is bizonyos, hogy az előfizetési díj emelésére nem gondolhatunk. De talán kérhetjük, hogy amennyiben lehetséges, az előfizetést US dollárban beküldeni szíveskedjenek. Amikor réges régen Kanada nézve az évi előfizetést US 8 vagy kanadai 10 dollárban állapítottuk meg, akkor a 10-ért megkaptuk a 8-at, ha kanadai dollárt kellett beváltani. Mostanában csak 6.70-et kapunk 10 kanadai dollárért, ami így nem fedezi a lapelőállítás és -küldési költségeket. Szíveskedjenek az előállított helyzetet figyelembe venni, s ha lehet, kérésünket "önkéntesen" teljesíteni, anélkül, hogy az előfizetési díjat emelnénk, vagyis az előfizetési díjat emelnénk, vagyis az előfizetést és hátralékos előfizetéseket évi 8 US dollár (= 12 kanadai dollár) beküldésével rendezzék. Megértésüket előre is köszönjük! bb

IMÁDKOZZUNK!

Hálát adunk Neked, Úr Jézus Krisztus, hogy mindenkor előttünk jársz. Vonj minket Magadhoz és adj erős hitet, hogy bármerre vezetsz, tétovázás nélkül kövessünk Téged. Ámen.

HÚSVÉTI TÖRTÉNET (Olvasd: Márk 16:1-6)

Nagyon szeretem a gyerekeket, Őszinte, nyílt tekintetűk, ragyogó arcuk, nevetésük, kíváncsiságtól csillogó szemük mindig lenyűgöz. Úgy érzem, minden gyermek Istentől hoz üzenetet, azt az üzenetet, hogy van még remény, hogy Isten nem mondott le erről a világról, hogy van jövője ennek a világnak.

Volt egyszer egy gyermek, akit különösen szerettem. Ötéves lehetett, amikor megismertem. Egyik legszorgalmasabb látogatója volt a gyermekbibliaóráknak. Nyitott szívvel, őszinte érdeklődéssel szívta magába az evangéliumot. Egyszer aztán rettenetes hírt hallottunk róla: Nagyon beteg. Az orvosok leukémiát állapítottak meg nála. Nem akartuk hinni. Imádkoztunk, könyörögtünk érte. Szorongással és reménységgel néztünk rá: Hátha nem igaz, hátha meggyógyul, hátha van mégis segítség . . .

Hétesztendő volt, amikor el kellett búcsúznunk tőle. Ott feküdt a ravatalon fehér kis ruháscsában, virágoktól elborítva, mint-ha mosolygott volna . . . Mi pedig, akik szeretettük, ott álltunk körülötte, értetlenül és kétségbeesetten, sírva és gyászolva.

Éppen úgy sírtunk és gyászoltunk, mint Jézus szerettei, tanítványai, s barátai, amikor elvesztették Őt. Úgy gondolták, mindennek vége. Aki meghalt, azon már nem lehet segíteni, attól már nincs mit várni. Nem értették, hogy miért kellett Jézusnak meghalnia. Ha Ő Istennek a Fia, akkor Isten miért nem őrizte meg attól, hogy szenvedjen és meghaljon? Vagy talán mégsem Isten Fia volt? Mi lesz velük, mit kezdenek most Jézus nélkül?

Amikor valaki meghal, akit szerettünk, rendszerint ez az egyik legnagyobb kérdésünk: Mi lesz vele, hová megy? Hol vannak a halottaink? Hol van a nagypapa, a nagymama, hol van a házasársam, a gyermekem, hol van az, aki elment, hol van az, akit szerettem? Azt szoktuk mondani: Ott van a temetőben, a sírban. Ezért járunk a temetőbe, gondozzuk a sírt, virágot teszünk rá és közben arra gondolunk, itt nyugszik, itt pihen az, akit szerettünk.

Így volt ez Jézus idejében is. Jézus testét sziklasírba tették, aztán óriási követ hengerítettek a bejáratához. Hol van Jézus? Ott van a sírban. Az történt Vele, mint minden emberrel a földön. Meghalt, eltemették. Így gondolták azok az asszonyok, akik jó korán elindultak a sírhoz húsvét reggelén, hogy megkenjék Jézus testét, hogy megegyeszen utoljára kifejezzék iránta való szeretetüket. Idáig minden pontosan úgy történt, ahogy történni szokott. Ott van a sír, benne a halott. De amikor közelebb értek, elfogta őket a nyugtalanság.

A kő nincs a helyén! Valaki elmozdította! Mi történt? Mit jelent ez? Valaki föltörte a sírt? Kirabolta? Ellopták a holttestet? *Hol van a halott?*

Maguktól sose jöttek volna rá, hogy mi történt, de Isten küldötte megmondta nekik: Nincs itt! Nézzétek meg, nincs itt! Isten feltámasztotta Őt! Ami még soha nem történt meg, most megtörtént! Isten valami egészen újat kezdett: Föltámasztotta a Fiát!

Ez olyan nagy örömhír, hogy már kétezer év óta örülnek ennek az emberek. Jézus győzött! Legyőzte a halált! De hol van Jézus? Nincs a kereszten. Nincs a sírban. Akkor hol van?

Nagyon szép régi szokás a Jézus-keresés szokása. Faluhelyen terjedt el arra emlékezve, hogy az asszonyok Jézust keresték húsvét reggelén. A falu népe nagyszombat estéjén összegyűlt a templom előtt. A szülők még a kicsi gyerekeket is magukkal vitték, hiszen Jézus keresésében mindenkinek részt kell vennie. Bejárták a falu határát, megkerülték a falut, legtöbb helyen még a temetőbe is elmentek és közben imádkoztak, olyan énekeket énekeltek, amelyekben Jézust hívták, keresték.

Hol van Jézus? Az Ő követői hamar észrevették, hogy ahol Jézusról beszélnek, ahol Őt segítségül hívják, ott Ő egészen közel van. Jézus nincs a sírban, hanem itt van közöttünk. Ma is él és ma is találkozhatunk Vele. A Kereszttségben és az Úrvacsorában kézzelfoghatóan is megérint minket, olyan közel van hozzánk, mint a Víz, ami a fejünkre ömlik, mint a Kenyér, amit megeszünk, mint a Bor, amit megiszunk. Jézus nincs többé a sírban, közöttünk, velünk van.

De hol vannak a halottaink? Hol van Krisztina, akitől hétevesen vettünk búcsút? A sírban, a temetőben? Jézus feltámadása óta mi ennél sokkal többet tudunk a halottakról. Tudjuk, hogy csak a testük van a sírban. Igen, a test, az ott pihen a temetőben és várja a feltámadást. Hiszen Jézus nekünk is megígérte, hogy feltámaszt minket. Aki az övé, örökké él Istennel. A halál után az életünk, mi magunk odakerülünk Isten kezébe, ahonnan jöttünk. Ott leszünk Nála, mert a halál nem tud elválasztani, elszakítani Tőle. Úgy leszünk ott Nála, mint a gyermekek édesapjuk házában.

Hol van most Krisztina? Halála előtt néhány héttel édesanyja elhozta őt a templomba egy lelkészszentelő Istentiszteletre. Akkor már nem tudott járnai, olyan gyenge volt, kocsiban ült. Másnap volt életében az utolsó gyermekbiblikör, amin résztvett. Akkor így összegezte az előző nap élményeit:

“Tegnap a püspök bácsi azt mondta, hogy

van, aki nem hiszi el, hogy fel fogunk támadni, de én elhiszem, mert én mindent elhiszek, amit Isten mond.” Azután elmondta legkedvesebb bibliai történetét, a húsvéti történetet.

Hol van most Krisztina? Hisszük, hogy annál a Jézusnál, Aki annyira szerette a gyermekeket és Aki érette is eljött, hogy legyőzze a halált. Mert a legnagyobb örömhír húsvét örömhíre: *Győzött az élet! Győzött az Isten szeretete!*

–**Ferenczy Erzsébet, kelenföldi ev. lelkész**

*Hálásan köszönjük Nt. Ferenczy Erzsébet lelkész irását, szeretettel köszöntjük, s a kaliforniai Berkleyben (Pacific Lutheran Seminary) júniusra lejáró tanulmányi évéhez sok szép eredményt, és életére, szolgálatára Isten áldását kívánjuk. Sz.

Szeretettel várjuk Clevelandba

FT. D. SZEBIK IMRE püspök urat,
a hazai Északi Egyházkerület főpásztorát.

Május 31-én, pünkösdkor prédikál
a nyugati magyar ev. gyülekezetben.

Könyvismertetés

A budapesti Evangélikus Sajtóosztály kiadásában megjelent *Ordass Lajos: Válogatott írások II* c. kötete, mely ugyancsak Szépfalusi István bécsi ev. lelkész gondozásában befejezi a “Válogatott írások I” és “Önéletrajzi írások I és II” kötetekből álló, eddig csakánként minősült sorozatot.

A kötet főként az 1948. évi Ordass-per aktáinak az ismertetésével mutat rá a pártállamnak az egyházak elleni raffinált fellépésére. A kötet továbbá foglalkozik a D. Ordass Lajos püspökről megjelent könyvekkel és cikkekkel, s kapcsolatosan az 1989-ben alakult *Ordass Lajos Baráti Kör* vonatkozó kiadványaival is.

A jelzett kötet megrendelhető a vételár (US\$12.00) beküldésével Hungarian Conference-ELCA néven és 1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505 címen. A szállítás eltarthat néhány hétig. ☐

ERDÉLYI VÁLTOZÁSOK

Az erdélyi szászok evangélikus egyházában mintegy tervszerűen történik meg az átváltás “népegyházi” múltból “szórványegyházi” jelenre. A 17,500 lélekszámúra zsugorodott egyházban egyre több az oláhnyelvű szolgálat főleg keresztelesek, esküvők, s temetések alkalmával, jöllehet a hivatalos nyelv változatlanul német. Érdekes, hogy a nagyszabeni körzetben kerekén 5,000 gyermek részesül németnyelvű válásoktatásban, jöllehet ezeknek a gyermekeknek a nagyrésze oláh ortodox családokból kerül ki. Iwi

“A VILÁG CSODÁI”

Mi, külföldön élő magyarok, akik figyelemmel kísérjük az otthoni eseményeket, nem sok biztató jelenséget tapasztalunk. Nagy esemény, ha egyszer valami széppel, jóval találkozunk. Nemrégiben olyan öröm ért, amit kötelességemnek érzek, megosztani mindenki vel, aki a magyar jövőért aggodódik.

A lakelandi (FL) református templomban Kiss Gábor v. csendőtiszt előadása során bemutatta *A világ csodái c.*, 1996-ban Budapestben kiadott, az elemi iskola II. osztályos tanulói számára készült olvasókönyvet. A könyv olyan tisztességes, keresztyén, magyar szellemű, hogy figyelmet érdemel. A válogatásért minden tisztelet és elismerés megilleti azokat, akik az anyagot összeállították és külön a kiadót a szép kiállításért. Nemcsak a nyolcéves tanulóknak, hanem mindenkinek szórakozást és örömet okoz ezeknek a lapoknak a forgatása. Ha a gyerekek ebből és hasonló szellemű könyvekből tanulnak, akkor a jövő évezred egészséges erkölcsű ifjúsága mindenütt megállja a helyét.

A kitűnően szerkesztett olvasókönyv első része Benedek Elek, Móra Ferenc, és mások kedves derűs írásával teszi vidámmá a tanórákat, megkedveltetni az iskolát. Azután az otthonnal, a családdal, a természettel foglalkozik, megszeretett állatokat és növényeket. Színesen, játékosan bemutatja a világmindenséget, úgyhogy azt minden nyolcéves kisiskolás könnyen megértheti, meg tanulhatja. Az utolsó rész jeles napok, ünnepek címszó alatt a naptárt mutatja be. Ez talán a legérdekesebb, mert a keresztyén hagyományokon alapuló népszokásokkal, néphiedelmekkel van tele. Az iskolakezdés idejével, szeptemberrel kezdődik, megjelöli, hogy ez Szent Mihály hava és őszi hó. Böjtmás havának, tavaszeli hónap nevezett márciusban teljes egészében közli Petőfi Sándor: *Nemzeti dal c.* versét. Biztosra vehető, hogy a kisdíjak hamarosan kívülről fogják tudni ezt a gyönyörű költeményt. Befelejezi ezt a részt augusztussal, a nyári

IMÁDKOZZUNK!

Magasztalunk, Urunk Istenünk, hogy Jézus Krisztus feltámadt a halálból, s ezzel bizonyossá lett, hogy a bűn hatalmát megtörte és a halál köteleit megoldotta. Kérünk, vésd ezt igéddel szívünkbe, hogy Őt kövessük életünk minden napján, és Őt lássa szemünk halálunk óráján. Ámen.

szüneti végével, s ezt Boldogasszony havának, nyárutó hóként említi.

Az olvasókönyv tele van irodalmi nagyjaink és külföldi írók elbeszéléseivel, meséivel, verseivel. Gárdonyi, Móricz, Tamási, Fekete István, és még sokan, ifjúságunkat megszépítő jóbarátok írásai olvashatók. Az újabbak és az idősebb korosztály előtt ismeretlen írók írásai is remekül beillenek a válogatásba. Rajtuk keresztül a kisiskolások megismerik, megszeretik a magyar szépirodalmat. Közben megtanítja őket azokra a játékokra, amiket gyermekkorában sok megelőző nemzedék is játszott. Kitűnő a könyv kiállítása, a képanyag érdekes, néha itt-ott túlságosan modernnek látszik.

Ez az olvasókönyv rendkívül értékes, erkölcsi, vallásos, és hazafias nevelést ad. Hasznos a szülők számára, mert ők is sok olyan dologgal találkoznak, amire nem tanították őket gyerekkorukban. A pedagógusok a szülőkhöz hasonlóan olyan új, elöttük ismeretlen anyagot kapnak, ami minden igénynek megfelel, s így minden bizonyos szívésen adják tovább tanítványaiknak. Az iskoláknak — amint hírlik — szabad választási joguk van a tankönyvek használatát illetően. Ha a felekezeti iskolákon kívül az állami iskolák egy része is alkalmazza ezt a könyvet, óriási eredményt jelenhet mindenki számára.

Ajánlhatjuk a könyvet a külföldön élő szülőknek és nagyszülőknek, magyar egyházaknak és közösségeknek, ahol a gyermekeket magyar nyelvre tanítják. Kiváló eszköz a tanításhoz. Keressék meg a Dinasztia Kiadót 1142 Budapest XIV, Erzsébet királyné útja 36/B címen és szerezzék meg ezt a könyvet. A könyv első oldalán ez áll: “A NAT-hoz (Nemzeti Alaptantervhez) készített integrált magyar nyelvi és irodalmi program — általános iskola 1–6. osztály — második osztályos része.” Így feltehető, hogy a kiadó hasonló kitűnő könyveket jelent meg a többi osztályok számára is.

Végül ismételt elismerésemet fejezem ki a remek válogatásért Bocsák Veronikának és társainak: L. Békési Juliánának, Vasvári Zoltánnak, Adamikné dr. Jászó Anna alkotó szerkesztőnek (májusban Floridában jár hivatalos úton), és Horváth Ildikó felelős szerkesztőnek. Hatalmas munkát végeztek. Köszönet és elismerés jár a Dinasztia Kiadónak a könyv megjelenéséért. Isten áldása kísérje további munkájukat.

—Dr. Szabó Imre, Lake Placid, FL

Adományok nyugtázása

Köszönettel nyugtázzuk az 1998. január 25-e és március 18-a között vett különféle adományokat:

• AZ “ERŐS VÁR”-RA

Minden előfizetés a címszalagon kiemelten jelzett év végén jár/járt le. Előfizetések vételét a címszalagon jelezzük; itt a felülfizetéseket, stb. soroljuk fel:

\$90: Dr. Masztis Szilárd (Weston ON). **\$25:** Bihari Erzsébet *Bihari Jenő emlékére* (Hamburg NY). **\$20:** Mergl Éva (Linesville PA). **\$18:** Madaras Lászlóné (Dedham MA). **\$14:** Drexler István (Cleveland OH). **\$12:** Demeter Istvánné (Morton Grove IL). **\$10:** Markovics István (Tamarac FL), dr. Mekis Éva (North York ON). **\$7:** Volosin Lili (Cleveland OH). **\$4:** deCzito Ferenc (Los Angeles CA), Dandy Imréné (Port St. Lucie FL), Havas Vilmosné (Kenmore NY), Molnár Zsolt (Brantford ON). **\$2:** Bors Jolán (Edmonton AB), Gruber Miklós (Lincoln Park MI).

[Előző számunkban Becker György olvasónk egyik emlékadományát hibásan közöltük: azt *szülei, Nt. Becker Jakab v. detroiti ev. lelkész és felesége* emlékére küldte be. Ezúton is megértő elnézést kérünk. Szerk.]

Nt. D. Brachna Gábor emlékére — \$100: Dr. Mészáros Sándor (Fountain Hill PA). **\$50:** Ferenczy Sándor (Euclid OH), dr. Tomaschek László (Brecksville OH). **\$25:** Özv. dr. Rönkös Károlyné (Twinsburg OH), Amerikai Magyar Református Egyesület (Washington DC). **\$20:** Özv. Baráth Jánosné (Hialeah FL).

• A.M.E.K. TAGSÁGRA

1998: Vajda István (Whippany NY).

• EVANGÉLIKUS ISKOLÁKRA

Bp.-Deáktér. \$45: Volosin Lili (Cleveland). **Eddig összesen: 200.00.** • **Bonyhád \$50:** Volosin Lili (Cleveland). **Eddig összesen: \$200.00.** • **Győr. \$200:** Volosin Lili (Cleveland). **Eddig összesen: \$200.00.** • **Nyíregyháza. \$30:** Volosin Lili (Cleveland). **Eddig összesen: \$200.00.** • **Orosháza \$50:** Volosin Lili (Cleveland). **Eddig összesen: \$200.00.**

Szíves tájékoztatásul: Lapjainkra az előfizetéseket és lapfenntartó adományokat Erős Vár névre és **P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038** címre kérjük beküldeni.

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia a hazai ev. egyházi iskolaügy és az ev. egyházi segélyszolgálat javára (felesben megosztva a magyarországi és az erdélyi magyar evangélikus egyház között) szívesen továbbít adományokat. Csekket vagy pénzesutalványt **Hungarian Conference—ELCA** névre s **1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505** címre kell küldeni. A csekken kérjük az iskolát (Aszód, Békéscsaba, Bonyhád, Deáktér, Fásor, Győr, Nyíregyháza, Orosháza) vagy a segélyszolgálatot (“Segély”) megjelölni. Minden adományért előre is hálás köszönetet mondunk.

ERŐS VÁR (USPS 178-560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) for \$6 a year by the Hungarian Conference in the Evangelical Lutheran Church in America, 1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505. Periodicals postage paid at Cleveland, OH. — Az ERŐS VÁR az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia lapja. Szerkesztő és kiadó: Bernhard Béla. Aláírt cikkekért írjuk fel. Előfizetés az Egyesült Államokban évi 6 US dollár, Kanadában és egyéb külföldön évi 8 US dollár, tengerentúl légitóstán évi 15 US dollár. — Kérjük olvasóinkat, hogy címváltozásokat haladéktalanul bejelenteni szíveskedjenek. — Nyomda/Printers: Classic Printing Corp., 9527 Madison Ave., Cleveland, OH 44102. — Minden levelezés, előfizetés, adomány a feladó pontos címe feltüntetésével a lap alatti címre küldendő.

Postmaster, send address changes to: Erős Vár, P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038.

“Erőt ad a megfáradtnak”

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia 27. közgyűléséről

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia (AMEK) 27. biennális közgyűlését 1997. november 16-án, a Nyugatclevelandi Magyar Evangélikus Egyház tanácstermében tartottuk meg, du. 1:10 órai kezdettel.

A közgyűlést de. 1/210-kor angol- és 3/411-kor magyarnyelvű Istentisztelet előzte meg. Az istentiszteleti szolgálatokat Bernhard Béla főesperes végezte. Közvetlenül a közgyűlés előtt a gyülekezet asszonyai ízletes ebéddel látták vendégül a közgyűlés résztvevőit (Köszönjük!).

Csendes évforduló

A II. világháború nyomán németországi emigrációba kényszerült magyar evangélikusok éppen ötven éve, 1948. április 13–16 között tartották első evangélikus összejövetelüket, a bajorföldi Altöttingben. Az összejövetelre hívó füzet nem tartalmaz sok részletet, az evangélikus helyét sem tünteti fel, csupán arra mutat, hogy az úrvacsorai Istentiszteletet, melyet hangverseny követte, a helyi ev. templomban tartották.

Az előadók/igehirdetők között volt Asbóth Gyula táb. alesperes, Belopotoczky Lajos lelkész, Egyed Aladár táb. főesperes, dr. Hong Howard amerikai lelkész, az Ev. Világszöv. segélyszolgálatának a vezetője, Kozlay Kálmán lelkész, Lőcsey László lelkész, Nagy Sándor ref. vezetőlelkész, valamint dr. Hong Howardné lelkészfeleség, dr. Ordódy Sándorné, a müncheni magyar segélyszolgálat vezetője, Szalay István, az ev. lelkigondozó szolgálat felügyelője, és Szilassy Béláné.

Mind egyik nap kordélutáni órájában alkalom volt egyéni lelkipásztori beszélgetésekre, s kívánság szerint ún. lutheri magángyónásra is.

Az evangélikus összejövetel énekfüzetének a címlapját a konfirmációs hitvallás szövege díszíti:

Agostai hitvallású evangélikus vagyok / Szent vallásom, mint a napfény, olyan tiszta, s úgy ragyog. / Mert e vallást maga szerző az Istennek szent Fia, / Tanítását élénk tárja szent könyvünk, a Biblia. / Rémitsenek bár halállal, vagy csábítson kincs, vagyon, / Krisztusomat, egyházamat semmiért el nem hagyom. / Vele élek, vele halok, s ha majd a sir etemet, / A jó Isten boldogítja kezébe tett lelkemet. / Amen.

Olvasóink közül, aki netán résztvett az altöttingi evangélikus evangélikus összejövetelen, jelezze a szerkesztőségnek, s néhány sorban írja meg azt is, hogy mire emlékezik azzal kapcsolatban. ☐

A közgyűlés megnyitó imáját Tamásyné Molnár Éva lelkész mondta, a résztvevők a “Ne csüggedj el kicsiny sereg” kezdetű éneket énekeltek, majd a főesperes köszöntötte a megjelenteket és Ézsaiás 40:29 alapján — “[Isten az Úr] erőt ad a megfáradtnak” — néhány szóban jellemezte az AMEK szolgálatát, mely 56 éve, 1941-ben vette kezdetét, s mely szolgálat, ugyan leszűkült keretekben, még ma is megfelel az eredeti elgondolásnak: az északamerikai magyar evangélikus szörvány adott lehetőségek szerinti gondozásának.

A közgyűlésen 13 világi személy és 4 lelkész vett részt. Kimentését kérte 7 lelkész és 3 teol. hallgató. Sajnálattal vette tudomásul a közgyűlés, hogy D. Brachna Gábor tb. főesperes betegség és Tessényi Kornél lelkész, AMEK pénztáros család körülmények folytán nem jelenhetett meg. A közgyűlés levezetésére dr. Tomascsek László, az AMEK alelnöke kapott megbízást.

Juhász Imre lelkész, az AMEK jegyzője olvasta fel az 1995-ben tartott 26. közgyűlés jegyzőkönyvét, amit a közgyűlés köszönettel elfogadott és Juhász Imréné és id. Tomascsek László útján hitelesített. Megjegyzendő, hogy Juhász Imre lelkész 1954 óta tölti be a jegyző tisztségét!

A főesperesi jelentés, mely kiterjedt az *Erős Vár* nevű AMEK lap kiadási gondjaira is, részletesen számolt be az elmúlt két esztendő eseményeiről; éspedig:

-Hosszabb-rövidebb orvosi kezelés alatt állt D. Brachna Gábor, dr. Pósfay György, Tessényi Kornélné, Turchányi Sándor a lelkészek között, továbbá Tessényi Kornélné lelkészfeleség és Turcsányi Gyuláné lelkészözvegy. Dr. Pósfay Györgynek nagyszülők lettek, s dr. Pósfay Györgynek egyháztörténi tárgyú könyve jelent meg. Bernhardt Béla gyülekezeti szolgálatból nyugdíjba ment. Az USA-ban tartózkodók családi látogatásban Szántó Imre ny. légrádi lelkész és felesége, s tanulmányi célból Ferenczy Erzsébet budapesti lelkész.

-A clevelandi Első Magyar Evangélikus Egyház fennállásának 90., a Torontói Magyar Ag. Hitv. Evangélikus Egyház 70., s a Nyugatclevelandi Magyar Evangélikus Egyház 60. évfordulóját ünnepelte.

-A detroiti Első Magyar Evangélikus Egyház 1996 elején, fennállásának 85. évében megszüntette működését. Az utóbbi öt-hat évben dr. Herjeczky Géza baptista lelkész gondozta a még megmaradt néhány hivat. Ezt a gondozó szolgálatot hálásan megköszönjük.

-[Személyi és közösségi eseményekről csakis kapott tájékoztatás szerint vehetünk tudomást!]

-Szerves része az AMEK az *Evangelical Lutheran Church in America* országos egyháznak. Rendszeres a kapcsolattartás a hazai és egyéb külföldi (magyar) egyházi és lelkigondozó szervezetekkel. Közérdekű ügyekben együttműködünk az Északamerikai Német Evangélikus Konferenciával.

-A Magyarországi Evangélikus Egyház meghívására a főesperes képviselhetette az északamerikai magyar evangélikusságot Budapesten, az 1996 júniusában tartott észtfinn-inkeri-magyar evangélikus teológiai konferencián.

-Az AMEK tanácsadó bevonásával eddig kilencszer adott ki ösztöndíjat magyar ev. teológusoknak a *Lutheran School of Theology at Chicago* intézet. Ezek a teológusok eddig Magyarországról, Erdélyből, Felvidékről, s Horvátországból kerültek ki.

-Örvendetes, hogy 1996 október közepétől Tamásy Zoltán lelkész személyében ismét evangélikus lelkész szolgál a Nyugatclevelandi Magyar Evangélikus Egyházban. Három évre vállalta a szolgálatot. Felesége, a szintén lelkész Tamásyné Molnár Éva pedig a nyugalombavonult Turchányi Sándor lelkész pótlására felvállalta az istentiszteleti szolgálatok nagyrészét a Torontói Magyar Ag. Hitv. Evangélikus Egyházban. Az előbbi gyülekezetben helyettes lelkészként a főesperes nyolc hónapon át szolgált, az utóbbiban ezt a szolgálatot 19 éve végzi.

-Főesperesünk Clevelandban a Magyar Találkozó programnyitó imát, az Egyesült Egyetek március 15-i ünnepélyén ünnepi beszédet mondott, a washingtoni Külügyi Intézetben kétszer is diplomaták szemináriumán a hazai ev. egyházzal tartott tájékoztató előadást. Konferenciánkról ismertetés jelenik/jelent meg az amerikai Bethlen Naptárban és a németországi Útitárs c. lapban, továbbá az “Amerikai magyarság 100 éve” c. kiállítás keretében.

-A clevelandi Bocskai Rádió az evangélikus rádióáthívatokat Juhász Imre, Tamásy Zoltán, Tamásyné Molnár Éva, s Bernhardt Béla lelkészek felváltva vezetik.

-Adományokat közvetítünk a hazai ev. iskolák, valamint a hazai és az erdélyi magyar ev. egyházi segélyszolgálat és egyéb szükségességek támogatására. Sok szép egyházi jellegű könyvünk potom áron vár vevőre.

-Személyi körülmények változása s a nyomdai árak szinte 100%-os emelkedése folytán ún. konferenciai és szerkesztőségi iroda kialakítása vált szükségessé és levéltár létesítése is. Az utóbbihoz a Nyugatclevelandi Magyar Evangélikus Egyház készségesen ajánlott fel helyiséget.

-Köszönettel vettünk minden adományt, amellyel az AMEK, s kiemelten az *Erős Vár* szolgálatát biztosítani lehetett és lehet ezután is.

-Az *Erős Vár* olvasótábora zsugorodik. Ezzel szemben az előállítási költségek nö-

vekednek. Ezért az előállítás egyes mozzanatait önkéntes munkával kell elvégezni, amihez azonban megfelelő felszerelés szükséges (kb. három szám után a megtakarítás kifizeti a felszerelést). Köszönjük a clevelandi *Classic Printing Corporation* nyomdának az eddigi 30 éves jó együttműködést, s erre a továbbiakban is számítunk. Sajnáljuk, hogy egyes olvasók — aki egyszer olvasóvá lett, azt megtartjuk az olvasók között — nem tartják szívügyüknek USA-ban az évi 6, Kanadából az évi 10 dolláros előfizetés beküldését, pedig ez az év minden hetére 12, illetve 19 centet jelent csak! Talán ennyire szegények mégsem vagyunk! Hálásak vagyunk a cikkíróknak és cikkforrásoknak; ezért inkább anyagtorlódás, mintsem anyaghiány a gondunk.

A jelentést a közgyűlés köszönettel elfogadta. Ezután került sor a pénztári jelentésre, Tessényi Kornél lelkész nevében:

-Bevétel: Áthozat 1993/5-ről. \$	4,565.19
Általános célokra.....	\$10,518.80
Könyveladásból.....	\$ 90.00
Kötött célokra.....	\$18,403.69
Összesen.....	\$33,577.68

-Kiadás: Ált. ügyvezetésre.....	\$ 1,753.53
Számlázott ügyintézésre.....	\$18,776.65
Közvetített adományok.....	\$ 3,845.00
Vegyes kiadások.....	\$ 1,155.47
Összesen.....	\$25,530.65

-Egyenleg: \$8,047.03, amiből \$1,800.00 kompjuter vásárlásra szolgál tartalékul.

-Az *Erős Vár* külön számlája a főpénztáron belül ekként alakult:

»Bevétel: Előfizetések, felülfizetések, emlel- és egyéb adományok.....	\$ 6,389.22
»Kiadás: Nyomdaköltségek.....	\$ 8,352.86
Postázási költségek.....	\$ 2,321.11
Vegyes kiadások.....	\$ 128.22
Összesen.....	\$10,802.19

»Megjegyzés: 1) A hiányzó \$4,412.87-t a főpénztár szubvencióként pótolta. 2) A lap

egyéb adminisztrációs költségeit már évek óta a főpénztár viseli. 3) A hátralékos előfizetések összege legalább másfélszer haladja meg a kimutatott hiányt.

A pénztári jelentést Gaydán Melinda és Lovagi Tibor kijelölt számvizsgálók javaslatára a közgyűlés köszönettel elfogadta.

A közgyűlés többek között a következő határozatokat hozta: Sajnálatlalt vette tudomásul Tessényi Kornél lelkész pénztárosi tiszteréről való lemondását és eddigi munkásságát megköszönte. • A pénztárosi tisztre megválasztotta Gaydán Melindát (mandátuma 1999-ben jár le). • Megváltoztatta "Money Market" számlája nevét és meghatározta rendes és MM csekkeinek az aláíróit. • Felhatalmazást adott kompjuter vásárlására céladományok + \$500 keretén belül. • Felhatalmazást adott kompjuter- és faxhasználat céljára külön telefonvonal bevezetésére. • Felhatalmazta az intézőbizottságot, hogy az AMEK pénzállománya növelésére gyűjtési felhívással forduljon hitestvérekhez, barátokhoz. • Megköszönve minden adományt, külön is kiemelte a Torontói Magyar Ág. Hitv. Evangélikus Egyház és az Északamerikai Német Evangélikus Konferencia *Kirchliches Monatsblatt* c. lapja adományát kompjuter vásárlása céljára. • Köszönetét jegezte meg, hogy Varga Zoltán közgyűlési résztvevő \$100-t ajánlott fel a Nyugatclevelandi Magyar Evangélikus Gyülekezetnek hangfelvevő vásárlásra, hogy rádióáhitatokat professzionális minőségben állíthasson össze Tamásy Zoltán lelkész és felesége, Tamásyné Molnár Éva.

Főesperesi ima, áldásmondás, majd az "Erős Vár" kezdetű ének eléneklése után dr. Tomaszek László alelnök 3:15 órakor kimondta a közgyűlés berekesztését. Legközelebbi rendes közgyűlésre — D. V. — két év múlva, 1999 őszén kerül sor. Addig is végezzük szolgálatunkat Isten dicsőségére: Ő ad erőt a megfáradtnak. ☐

A lényeg az, hogy hova tart

Százhetvenöt évvel ezelőtt, 1823. január 1-én született Kiskőrösön Petőfi Sándor, a legnagyobb magyar költő. 150 évvel ezelőtt, 1848. március 15-én Petőfi Sándor volt március idusának főszereplője, mellyel örökre beírta nevét történelmünkbe. A Rákóczi-szabadságharc után, a török által elpusztított területekre érkeztek telepések 1717/18 körül Pest környékére, majd az Alföldre és a Délvidékre. Petőfi édesanyja, Hruz Mária a pestkörnyéki tót telepesektől származik. Ő Maglódra, apja Kartalra való. Házasságot Aszódon, 1818. szeptember 15-én kötöttek az evangélikus pap előtt. Amikor első gyermekekük négy és félévi házasság után megszületett, már Kiskőrösön laktak. Néhány hónap múlva Kiskunfélegyházára költöztek át. Az eszmélő gyermek a színmagyar környezetben ezt a várost tekintette szülőhelyének, amikor így irt róla: "Ez a város születésem helye". Ezzel nem kis zavart okozott még a kutatóknak is. Pedig Kiskőrösön az evangélikus egyház anyakönyve őrzi a latinnyelvű bejegyzést Alexander Petrovicről. Apja, Petrovics István fiát iskoláztatva is olyan helyre vitte, ahol rokoni környezet vette körül. Aszódon Koren tanár úr tanította. Pesti iskoláiban Kollár János volt a konfirmandus lelkész, aki 30 éven át élt Pesten és itt lett a tót irodalom klasszikusa. Tanítványa, Petőfi Sándor Pesten lett a magyar irodalom legnagyobb költője. Szlav nevet is Petrovicről Petőfire magyarítva használta. Magyarorságra vonatkozóan maga Petőfi így irt: "Ha nem születtem volna is magyarnak, E nemzethez állanék ezennel én". A "Ki a magyar?" kérdésre Illyés Gyula így válaszol: "Aki magyarnak vallja magát és vállalja népének sorsát. Petőfi magyarnak vallotta magát és Segesvárott vállalta népe sorsát is, mert ott életével fizetett a magyarságáért". Reményik Sándor erdélyi költőnk így irt Petőfiről: "Az apja szerb, az anyja tót", és hozzá teszi: "A vér: Semmi, a lélek: Minden." Vagyis nem a származás fontos, nem az a lényeg, hogy ki honnan jött, hanem az, hogy hova tart.

-Dr. Reményi Mihály. In: "Evangélikus Élet".

ÍRJUK LE AZ ADÓSSÁGOT

Az Ev. Világszövetség nagygyűlései behatóan foglalkoztak a fejletlen országok nagymérvű külföldi államadósságával. Egyre jobban tért nyer az a nézet, hogy ezeket el kell engedni, mert ezekben az eladósodott primitív államokban a szociális helyzet megváltozására egyébként semmi remény sincs. A Svéd [Ev.] Egyház kezdeményezett lépéseket, hogy 2000-re a gazdasági nagyhatalmak írják le ezeket az adósságokat és tegyék lehetővé ezeknek az elmaradott államoknak, hogy az új milleniumba adósságmentesen lépjenek be. Iwi

A pörnek vége. Elvégeztetett!
Véres a kereszt tövében a fű.
A helytartóban forr a néma dűh
S egy gondolat tépi a másikat.
"Rongy csöcselék! Én unlak titeket,
Unom a vágyatok, a hitetek,
A papjaitok ragyogó ruháját.
S a mellükverő messiásokat!
A Nap hevét az átkos ég alatt,
A zagyva szökat s buja színeket,
És magamat! És uramat, a császárt,
Ki bíróvá tett ilyen nép felet!!!
Feszítsd meg! Üvöltötték a fülemben,
Amíg unottan odalöktem nekik:
Szegény bolond! Pedig csak álmodott,
Csak álmodott egy létráról az égig.
Csak álmodott, de ezeknél tán szebben.
Már virradt fenn a koponyák hegyén.
Vajon álmodik-e még a keresztben?
Valamit szölt nekem az igazságról...
Azután némán vérzett.
Ragyogott.
Gúnnyal kérdém, az igazság micsoda?
Felelte: "Én vagyok".
Eh! Hát kicsoda nekem ez az ember?

PILÁTUS

A csöcselék morajlott mint a tenger...
És untam emezeket; untam ezt is...
Egy messiással több vagy kevesebb —
Pilátus lelke nem lesz nehezebb!
De könnyebb tán ez Istenverte föld!
Untam a dolgot s odalöktem: vége!
De jaj, vajjon kire freccsent a vére?!"
Az alkonyra, melyre az éj leszáll;
De a helytartó nyugtot nem talál...
"Feszítsd meg! Üvöltötték a fülemben
És nekem nem volt elég fegyverem,
Nem volt elég lándzsásom odakünt.
Vagy... vagy tán üres vagyok idebent?!"
Eh! Mit bánom én! Minden böles üres!
Bús madarak! El a szívemből! Hessa!
Feszítsd meg! Üvöltötték a fülemben.
Mi közöm hozzá? Feszítsétek hát!
Te véreskerű, szennyes csöcselék,
Haha! Feszítsd meg hát a Messiást!
Él-e, meghal-e? Egy marad az átok,
Isten nem váltja meg ezt a világot!
Mi közöm hozzá?!" Feszítsétek hát!
Vigyétek... Vitték...

A keresztben holt.
Ki tudja, talán mégis király volt?!"
Csend van. De hallga, künt az éj kopog,
Pilátus udvarában a papok:
"Uram, mi véled így egyet nem értünk,
Ahogy irtad, botránkozás nekünk.
Rex-nek, uram, csak ő mondta magát;
Nem készítetted jól a Golgotát!"
Ni, milyen csúnya, rőt láng a szemén,
Kövét vált nádszál, oly kemény.
Odafont csöndben hallgat a kereszt,
Pilátus nő, amit beszélni kezd.
"A messiástok megmenteni késtem,
De négy betűt a keresztjébe véstem.
E négy betű az én becsületem!
Hadesre! Ez a négy betű marad!
Ha alá kéne temetnem a várost,
Rómát, az imperátort, s magamat:
E négy betű az én becsületem!
Papok! Zsidók! Hozzátok szölok nyíltan,
Halljátok: Amit megírtam, megírtam!!!"
Bent csend, de künt az éj zsoldárba kezd,
S áll a zsoldáros éjben a kereszt!

-Reményik Sándor

AZ EGYHÁZ HÍREI OTTHONRÓL

- Február 21-én nagyszabású ünnepségen emlékeztek D. Ordass Lajos ev. mártírpüspökre Lakitelken, melynek összehívója Lezsák Sándor, a Népfőiskola Alapítvány kuratóriumának az elnöke volt. Az ünnepi Istentisztelet liturgiájában D. Szebik Imre püspök, Káposzta Lajos esperes, s Zászkaliczky Péter igazgatólelkész vett részt; igazhirdetéssel D. dr. Harmati Béla püspök szolgált. Meghirdetett előadó volt Lezsák Sándor, D. dr. Harmati Béla, dr. Boleratzky Lóránd egyházi jogi professzor, dr. Fabiny Tibor egyháztörténeti professzor, ifj. dr. Fabiny Tibor egyetemi docens, Gémes István stuttgarti esperes-lelkész, dr. Pósfay György genfi lelkész, s Szépfalusi István bécsi lelkész. Az ünnepség kapcsán mutatták be a Szépfalusi István gondozásában megjelent, "Válogatott írások II" c. legújabb Ordass-könyvet. A találkozó ünnepi voltát emelte Harmatiné Polgár Rózsa Munkácsy-díjas kárpitművész négy kárpitjának a kiállítása.
- 500 éve, 1498-ban született Brassóban az erdélyi szászok reformátora, Honter (Honterus) János. Bár kálvini rokonszenvet is felmutatott, munkásságát mégis a lutheri elvekhez való hűség jellemezte. Saját nyomdájában egyházi és világi könyveket adott ki a köznevelés előmozdítására. Luther Kiská-téját oláhul is megjelentette. Mint brassói főlelkésznek maradandó volt a hatása, hogy a szász rendek 1572-ben egyemberként fogadták el az Ágostai Hitvallást saját hitvallási iratuknak. 1549-ben halt meg.
- Meghalt D. Koren Emil ny. esperes, v. püspökhelyettes.
- Részlet D. Szebik Imre püspök jelentéséből: "... Gyülekezeteink népegyházi jellegéből adódik az a feladat, hogy az egyházi életben alig résztvevő, vagy kisebb rendszerességgel jelenlevő hiveinket utolérjük. Három formája lehetséges: (1) gyülekezeti újság küldése számukra, (2) a lelkész felkeresi őket, (3) gyülekezeti tagok egymást látogatják. A három együtt-története hozhat eredményt. Sok gyülekezetünkben azonban kísérlet sem történik erre. Ezért leapad a részvételi létszám, csökkennek az anyagi bevételek, s elgyengül a gyülekezet. Az egyházközösség elnöksége pedig a püspöknél kopogtat..."
- Magyaranyú belső tatarozás után újra megnyílt Budapesten az Evangélikus Múzeum, a deákteri ev. templom tőzsomszédságában. (Magyarországra utazó olvasóinknak szeretettel ajánljuk a múzeum megtekintését.)
- Debrecenben templomához épített új tornyot és a toronyban — hazánkban (és a világban?) először — alumíniumharangot,

Keszthelyen és Szőkedencsen teljesen felújított templomot vett ünnepélyesen használatba az ev. gyülekezet.

- Születésnapjuk alkalmából köszöntötték a 85 éves Benzur Zoltán pusztaföldvári, Székács Sámuel szarvasi, a 80 éves Szekeres Elemér csurgói, a 75 éves dr. Selmecci János budapesti, a 70 éves Kovács Pál békéscsabai ny. ev. lelkészt, s a 65 éves Havasi Kálmán pestszentlőrinci ev. lelkészt.

- A Gallup Intézet felmérése szerint a tavaly július 27-én a Kossuth-rádió Vönöckről közvetített ev. Istentisztelet 620,000-et kitevő hallgatóságának a megoszlása következő: 152 ezer férfi, 468 ezer nő; 117 ezer 50 év alatti, 503 ezer 50 év feletti; 530 ezer általános és szakiskolai, 90 ezer érettségizett és egyetemi képzettségű; 300 ezer fővárosi és városi, 320 ezer falusi lakos.

- Február 28-án ült össze hároméves ciklusra a Magyarországi Evangélikus Egyház új törvényhozó zsinata, melynek lényegi feladata az 1991/97-es zsinat által alkotott törvények kiegészítése és összhangba hozatala. A zsinatot 74 választott és 7 hivatalbóli tag alkotja.

- Hittanfűzetek humora: "István királyt a pápai korona felkente a trónra." / "Mózes befogadták Egyiptom őslakói, a múmiák." / "Beethoven csupa hangos egyházi zenét írt, mert süket volt." / "A falvakban kisebb lakosságú hívek élnek." / "És akkor a lovagkirály vöröskeresztes hadjáratot indított."

- A tótokhoz szakított Komáromban az ev. gyülekezet temploma felszentelésének 200. évfordulóját ünnepelte. Ezalkalommal dr. Filo Julius tót püspökkel együtt D. Szebik Imre püspök a Magyarországi Ev. Egyházat képviselve szolgált, s velük még Danko Radoszláv helyi, Aradi András békéscsabai, meg Ihsz Beatrix (magyar-) komáromi lelkész is; ő jár át a "másik" Komáromba magyar nyelvű Istentiszteleteket tartani.

- Újabb ciklusra megválasztották a Magyar Bibliatársulat vezetőségét, éspedig elnöknek D. dr. Harmati Béla ev. püspököt, ügyvezető elnöknek dr. Márkus Mihály református püspököt, alelnöknek dr. Almási Mihály baptista egyházi elnököt és dr. Horváth Barna református esperest, jegyzőnek Csernák István metodista szuperintendenst, és főtítkárnak Tarr Kálmán református igazgatólelkészt.

—[Ev. Élet et al.]

**Minden kedves Olvasónknak
áldott húsvéti ünnepeket kíván
a Szerkesztőség**

GYŰLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — ELSŐ

Beszolgáló lelkész: **Juhász-Shepherd Ferenc**
Templom és lelkézi hivatal: 2830 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnapi Istentisztelet délelőtt 10 órakor, angol/magyar. Mihályi Ernő gondnok telefonszáma: 561-7316. A lelkész otthoni telefonszáma: 941-2212.

Húsvéti Istentiszteleteink időrendje: Ápr. 5-én, virágvasárnap, de. 10-kor összevont angol/magyar; ápr. 10-én, nagypénteken de. 10-kor összevont angol/magyar Úrvacsorával; ápr. 12-én, húsvétkor reggel 7:30-kor angol napfelkelti Istentisztelet Úrvacsorával, de. 10-kor összevont angol/magyar Úrvacsorával; reggel 9-kor húsvéti reggeli. ● Betegeinknek a lelkipásztor Úrvacsorát szolgált ki megbeszélés szerint; hívják fel a 941-2212 telefonszámra (üzenetreggélő is van). ● Húsvét ünnepe Isten ígéreteinek vigasztát és örömet szerző beteljesedése. Az élet győzött a halál felett és a feltámadott Krisztus jelenléte az övéi között valóság. Húsvét erre szólít fel bennünket: Tegyük vallást arról, hogy Krisztus halál feletti győzelme hit által a miénk lehet. A húsvéti hit diadalmas üzenete az, hogy felszabadultunk a haláltól való félelem rabságától, mert Jézus feltámadása által az utolsó ellenséget halálos csapás érte. Húsvét ünnepe így a szabadság ünnepe, amely felszabadít minket ujjongó öröme és a szeretet gyógyító tetteire. Ki tagadhatná, hogy éppen ezekre van oly nagy szüksége a sok sebből vérző, mégis békességre és igazságságra vágyó világnak is? Modern embervilágunk tragédiák szelén tántorog. Problémái, ahelyett hogy fogynának, növekednek. Kiábrándultság, tehetetlenség, reménytelenség van életútja előtt. A feltámadás keresztény tanának, az evangéliumi hitnek igenis van mondanivalója ott és akkor, amikor már ennek a világnak nincs több szava. Van üzenete a legmélyebben fekvő kérdéseinkre is, az áthidalhatatlanságra is. Van reménység reménytelenség ellenére is. Isten Krisztusban a változatlanyságot változóvá tette. A hívó ember számára van Valaki, Akí fölött nem uralkodik senki és semmi. Még a halál sem, noha az a legvégső és legnagyobb ellenségünk. Ezért ünnep a húsvét, mert ebben a legnagyobb kérdésre jött egykoron a Feltámadott diadalmas válasza. Bizt kell újra átélünk és elmondanunk, erről kell bizonyosságot tennünk. Emlékezzünk és emlékeztetvén mindeneket arra, hogy "Istennél minden lehetséges". Légyen a Feltámadottak az ereje mindannyiunk reménysége a földön. Verőfényes, áldott húsvéti ünnepet kívánunk minden magyar testvérünknek. — JSF.

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: **Tamásy Zoltán**

Templom: West 98th St. és Denison Ave. Lelkészi hivatal: 3245 West 98th Street (44102). Tel.: (216) 961-6895. Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul. Úrvacsoraszta minden hó első vasárnapján és az ünnepnapokon.

Minden ember hitből él, azaz valamiféle hit szabja meg külső és belső magatartását. Amde kétféle hit van. Az egyik a nihil hite: a semmiből jöttem s a semmibe megyek. Sötét, tragikus, szomorú hit. A másik a húsvét hite: az örök szeretetből jöttem s oda térek vissza. Ez a hit örömet, erőt, békességet ad életben és halálban. Ennek kell ma is erősödni. ● Szeretettel köszöntjük e lap olvasóit, s a következő alkalmakra hívogatjuk testvéreinket: » Minden hónap első keddjén este 7 órakor női bibliorát tartunk. » Április 5-én süteményvásárt rendez az Oltáregylet és a Női Kör. » Nagyhatvan és húsvétkor a következő Istentiszteletek lesznek: április 9-én nagycsütörtökön este 7:30-kor angolul, április 10-én nagypénteken de. 10:30-kor magyarul és úrvacsoraszta, este 7:30-kor passióolvasás, április 12-én húsvétvasárnapján reggel 8 órakor angolul úrvacsoraszta, de. 10:45-kor magyarul úrvacsoraszta, a kettő között 9:15-kor húsvéti reggeli az angol Női Kör rendezésében. » Április 19-én ebédet rendezünk a magyar nyelvű Istentisztelet után du.

12:30-kor, amelynek menüje a következő: gombaleves, csirkepörkölt nokedlivel, uborkasaláta, sütemény, kávé/tea.» Május 17-én gyülekeztünk 62. évfordulója alkalmából is lesz ebédünk; várjuk a Testvérek jelentkezését. ● **Örömmel és reménységgel hirdetjük, hogy vendéget várunk Magyarországról D. Szevik Imre, az Északi Ev. Egyházkerület püspöke személyében. Csaldája látogatása során Clevelandba is eljön és igehirdetéssel szolgál közöttünk, terv szerint május 31-én, pünkösd vasárnapján.** ● Ezúton is köszönetünket fejezzük ki azoknak a testvéreinknek, akik szeretetükkel, adományukkal segítik gyülekeztünket. Köszönetet mondunk gyülekeztünk asszonyainak is, akik fáradságot nem kímélve dolgoznak, szolgálhatnak azért, hogy egyházunk éljen még Isten dicsőségére. ● A feltámadt és élő Jézus Krisztus adjon mindnyájunknak békeséget és Őbenne való hitet, hogy életünk, szolgálataink áldott legyen. Isten szeretete legyen kedves mindnyájukkal. Erős vár a mi Istenünk! — TZ.

TORONTO

Lelkész: Bernhardt Béla főesperes

Beszolgáló lelkész: Tamásné Molnár Éva

Templom: 116 Bond Street. Lelkészi hivatal (minden posta ideküldendő): 1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505, USA; tel.: (216) 221-3178. Felügyelő: Dr. Raschka László; tel.: (416) 783-6938. Istentisztelet, július-augusztus kivételével, a hó második és negyedik vasárnapján du. 4 órakor.

Február 22-én megtartottuk ezévi rendes közgyűlést. Ezen lelkészi, pénztárosi, és nőegyleti jelentésből tekintettünk vissza az elmúlt esztendőre és tájékozódunk az előttünk lévő évről. Megemlékeztünk halottainkról és betegeinkről. Megköszöntük lelkészeinknek és más vendéglelkészeknek, hogy maradéktalanul ellátták az istentiszteleti szolgálatokat. Hálaadás vagyunk mindenkinek, aki aktívan kapcsolódik be gyülekezeti körünkbe és "jókedvű" adományával járul hozzá a gyülekezeti élet alakításához. Pénzügyeink rendben vannak, remélve a változatlan készséges támogatást hiveinktől és barátainktól. Az 1998. évre 10,240.00 dolláros költségvetési keretet határoztunk meg. A közgyűlés jóváhagyta az 1997. évi jegyzőkönyvet, elfogadta a jelentéseket, 1999. február 14-ére rögzítette a jövő évi közgyűlés dátumát, s a pénztári ellenőrök ajánlását is figyelembe véve, megadta a presbitériumnak az 1997. évre szóló felmentést (a presbitérium mandátuma 2000 februárjára jár le). ● Istentiszteletet tartunk április 10-én, nagypénteken (passióolvasással) és április 12-én, húsvét ünnepén, mindkét alkalommal az Urvasora kiosztásával du. 4 órakor. ● Április 11-én, nagyszombat délután a vaughan-streeti református gyülekezetben ökumenikus Istentiszteletet és diszvasorán szolgál D. Tökés László nagyváradi ref. püspök, Erdély szónóója. Az esemény pontos idejét tudakolják meg helyi meghirdetésekből. ● "A Krisztus húsvéti öröksége ez: Övé élet és halál, Ura bűnnek és kegyelemnek. Övé égen-földön minden. Örök igazság, erő, bölcsesség, üdvösség. Országol és uralkodik mindenen. Éhségen, szomjúságon, jó- és balsors felett. Lelkiek, testiek, örökkévalók és ideigvalók mind kezében vannak. Ha tehát Benne hiszek, részese vagyok minden jónak és nem csupán töredékrészt kapok, hanem Vele enyém minden. Örök igazság, erő. És ura vagyok mindennek." (Luther.) Legyen áldott mindnyájunk húsvéti ünneplése! — BB.

LEGKÖZELEBBI LAPZÁRTA

1998. május 15.

*

Hírek, gyülekezeti hírek, cikkek időbeni beküldését ezúton is kéri

—a Szerkesztőség.

Mindennapi kenyér

Útmutató a Biblia olvasásához

1998. MÁJUS

1. Fülöp és Jakab apostol emléknapija

2Korinthus 4:1-6 – János 14:8-14

2. Zsidók 13:12-16 – 1János 4:7-21

HÚSVÉT 4. VASÁRNAPJA

Heti ige: 2Korinthus 5:17

3. Jelenések 7:9-17 – János 10:22-30

4. 23. Zsoltár – 1János 5:1-5

5. Jób 38:31-38 – 1János 5:6-12

6. 2Korinthus 4:16-18 – 1János 5:13-21

7. Ap.Csel. 17:22-34 – 2János 1-6

8. Kolossé 1:15-18 – 2János 7-13

9. Kolossé 1:19-23 – 3János 1-15

HÚSVÉT 5. VASÁRNAPJA

Heti ige: Zsoltár 98:1

10. Jelenések 21:1-5 – János 13:31-35

11. Jakab 1:17-21 – Jónás 1:1-16

12. Ap.Csel. 16:23-34 – Jónás 2:1-11

13. Lukács 19:37-40 – Jónás 3:1-10

14. Máté 21:1822 – Jónás 4:1-11

15. 1Korinthus 2:6-10 – Galata 1:1-9

16. 1Sámuel 16:14-23 – Galata 1:10-24

HÚSVÉT 6. VASÁRNAPJA

Heti ige: Zsoltár 66:20

17. Jelen. 21:10-14,22-23 – Ján. 14:23-29

18. 1Királyok 3:5-15 – Galata 2:1-10

19. Kolossé 4:1-6 – Galata 2:11-21

20. Lukács 11:113 – Galata 3:1-14

21. MENNYBEMENETEL ÜNNEPE

Efézus 1:16-23 – Lukács 24:44-53

22. 110. Zsoltár – Galata 3:15-18

23. Dániel 7:2-14 – Galata 3:19-29

HÚSVÉT 7. VASÁRNAPJA

Heti ige: János 12:32

24. Jelen. 22:12-17,20 – János 17:20-26

25. Ézsaiás 41:8-14 – Galata 4:1-7

26. Lukács 12:8-12 – Galata 4:8-20

27. 1Korinthus 2:12-16 – Galata 4:21-31

28. 4Mózes 20:2-12 – Galata 5:1-15

**Ahhoz, hogy ne haljunk meg,
amikor meghalunk,
naponta meg kell halnunk.**

Felirat a schleswigi székesegyházban.

ERŐS VÁR
P O BOX 770828
LAKEWOOD OH 44107-0038
RETURN SERVICE REQUESTED

ELŐFIZETÉSE
LEJÁRT-E?

29. Zsidók 11:32-40 – Galata 5:16-26

30. Ézsaiás 41:17-20 – Galata 6:1-18

PÜNKÖSD ÜNNEPE

Heti ige: Zakariás 4:6

31. Ap.Csel. 2:1-21 – János 15:26-27

1998. JÚNIUS

1. PÜNKÖSDHÉTFŐ

1Korinthus 12:4-11 – Máté 16:13-19

2. Ap.Csel. 2:22-39 – Énekek éneke 2:1-7

3. Ap.Csel. 10:34-43 – Énekek é. 2:8-17

4. Ap.Csel. 4:8-21 – Énekek é. 4:9-5:1

5. Ap.Csel. 4:23-31 – Énekek é. 5:2-6:3

6. Ap.Csel. 8:14-25 – Énekek é. 8:1-7

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE

PÜNKÖSD UTÁNI 1. VASÁRNAP

Heti ige: Ézsaiás 6:3

7. Róma 5:1-5 – János 16:12-15

8. 4Mózes 6:22-27 – Bírák 1:1-3,17-21

9. Példabeszéd. 1:20-28 – Bírák 1:27-2:5

10. 2Korinthus 13:11-13 – Bírák 2:6-23

11. Ézsaiás 44:21-23 – Bírák 4:1-24

12. 1Korinthus 12:1-6 – Bírák 5:1-31

13. 1Timóteus 3:16 – Bírák 6:1-24

PÜNKÖSD U. 2. VASÁRNAP

Heti ige: Lukács 10:16

14. Galata 1:1-10 – Lukács 7:1-10

15. 2Timóteus 3:14-17 – Bírák 6:25-40

16. 117. Zsoltár – Bírák 7:1-15

17. 1Királyok 8:41-43 – Bírák 7:16-8:3

18. Máté 9:35-10:7 – Bírák 8:22-35

19. Jeremiás 15:10-21 – Bírák 9:1-21

20. Prédikátor 12:1-8 – Bírák 9:50-57

PÜNKÖSD U. 3. VASÁRNAP

Heti ige: Máté 11:28

21. Galata 1:11-24 – Lukács 7:11-17

22. Prédikátor 4:17-5:6 – Bírák 13:1-25

23. Máté 10:7-15 – Bírák 14:1-20

24. Keresztelő János emléknapija

Ap.Csel. 13:13-26 – Lukács 1:57-67

25. Az Ágostai Hitvallás emléknapija

Róma 10:5-17 – János 15:1-11

26. 1Korinthus 9:16-23 – Bírák 15:1-16:3

27. Jeremiás 3:14-17 – Bírák 16:4-22

PÜNKÖSD U. 4. VASÁRNAP

Heti ige: Lukács 19:10

28. Galata 2:11-21 – Lukács 7:36-50

29. Péter és Pál apostol emléknapija

1Korinthus 3:16-23 – Márk 8:27-35

30. Máté 9:1-8 – Bírák 16:23-31

-[L&LWB]

PERIODICALS POSTAGE
PAID
CLEVELAND, OHIO

9223 CC SUMMER
MRS GABOR BRACHNA
4211 VIRGINIA DR
FAIRVIEW PARK OH 44126-1755